



UKA 2015/130

Tillie Martinussen

Nunatsinni meeqqat atualinnginnerminni, perorsaanikkut inerikkiartuutaasunik qanoq iliornikkut ulluunerani tamarmik neqeroorfigineqartarnissaat pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inuit Ataqatigiits Inatsisartutgruppe)

Siunnersuuteqartumut qujavunga qulequtaq oqallisigissallugu pingaaruteqartoq qaqimmagu.

Perorsaanikkut inerikkiartuutaasut meeqqeriviit meeqqatta suli atualinngitsunut tamarmik periarfissarissagaat kissaatigaagut. Nunamili maani sumiiffinni tamani meeqqeriviit ineriakkiartuutaasut qanoq qularnaassanerlugu aaqqiissutissaqartinngilarput tassa qanoq iliorluta atorsinnaasunik aaqqiissutissanik qularnaarissanerluta tamanut atorsinnaasunik. Piffissami matumani pingaaruteqarpoq, iliuutsink eqqussingaangatta politikkikkut aalajangikkanik, qularnaarisarnissarput eqqortuunissaannik aamma naammattuunissaannik aalajangeeqqaarnitsinni aamma pisariitsumik aqunneqartarnissaat kiisalu piviusunngortitsisassasugut innuttaasut suleqatigalugit.

Taamaattumik nuannaarutigaarpot Naalakkersuisut kommunit suleqatigalugit immikkoortoq misissormassuk, taamaasiornikkut siunissami ilisimasaqarnerulluta oqallissinnaalissaagut, nuna tamakkerlugu meeqqanut sinaakkutit eqqarsaatigalugit kiisalu ilinniarneq, ilinniaqqittarneq piginnaasallu paasiniarnissaat eqqarsaatigalugit perorsaasut imaluunniit ilinniarsimanngitsut meeqqanik suli atualersimanngitsunik sullisisut aamma meeqqanik taakkunani paaqqinnittarfinniittunik.

Demokraatini annertuumik nersualaarusuppagut ilaatigut Perorsaanermik Ilinniarfik kiisalu Peqqissaanermik Ilinniarfik, nunami maani perorsaanermut peqqinnissamullu naleqquttunik pikkorissaanernik ilinniakkannillu naleqqussajuarmata, ineriartortitsiuarmata neqerooruteqartarlutillu. Pisarsinarpoq aamma nuannerpoq nunami maani sulisunik taamanna angusaqarusussuseqarlutik ilinniartitsimmata piginnaanngorsaallutillu.

Meeqqat perorsaanikkut inerikkiartuutaasut meeqqeriviit pisariaqartippaat aamma isumaqarpugut suliamut tassunga kalaallit kulturiata ilanngunneqarnissaa eqqarsaatigisariaqaripput. Meerarpassuit inuunerminni ukioq siulleq angerlarsimaffimminni paarineqartarput, ilaat allaat atualernissartik tikillugu. Amerlaqisut angajoqqaaminnit, aanaakkuminnik, illortaaminnit aamma angaakkuminnit akkaakkuminnit paarineqartarput aamma pisortanit sualummik sumiiffinni minnerni, allanilu toqqortatut paarineqartarput taamaattumik ilaqtariinni paarineqartarnerat ajoriinnagassaangilaq.



Pisortalli aamma pisariaqartippaat nunami maani ilaqtariinnut meeratalinnut attaveqarnissartik pisariaqartippaat - sapisngisamik siusinnerpaamik, ilaqtariit ulorianartorsiorsinnaasut imaluunniit ulorianartorsiulersinnaasut ikiorneqarsinnaaqqullugit imaluunniit malinnaavigineqarsinnaaqqullugit meeqqat inuunerata aallartinnerani aalajangiisuulluinnarsinnaasumi, taamaattumik Demokraatini immikkut Naalakkersuisunut inassutigissuarput, eqimattat taakku pisortanut attaveqaqtigiittarnerat attaveqartarnerallu malinnaavigissagaat.

Demokraatini tamatuma saniatigut takorloorsinnaakuttoorparput illoqarfinni minnerni aamma nunaqarfinni angajoqqaat, anaananngorlaat ataatanngorlaallu neqeroorfigineqarsinnaasut qitornamik paarineqarifiini ikiuuttarnissaannut. Tassa angajoqqaat meeqqeriviit suleqatigalugit suleqataasassasut, meeqqaniq peqateqarlutik kiisalu najukkami meeqqerivimmik pitsangorsaaqataallutik ineriartortitseqataanissaminut, meeqqeriviit imaluunniit paaqqinnittarfiit isumassarsitittarlugit ikorfartorlugillu meeraq eqqarsaatigalugu. Tamanna immikkut isumaqarluarpoq sumiiffinni minnerni.

Angajoqqaat tamaasillutik ernereernerup kingorna sulinngiffeqarnerup nalaani meeqqat avissaariartuaarnissaat aallartissinnaavaat - peqataallutilu meeqqap ulluini, meeqqap iperavinnginnerani, meeqqeriviit aallaqqaataaniik taamaasillutik angajoqqaanik suleqateqalersinnaapput.

Nassuerutigisariaqarparput inuit pinngitsaalisinnaannginnatsigit perorsaasunngogoqqullugit, kisianni sumiikkaluartulluunniit perusuttut ilinniartittariaqarpagut, pikkorissartariaqarpagut aamma piginnaanngorsartariaqarpagut, angusassatut kissaatigisarput angujumallugu pisariaqarporli immikkoortumi kommunit Naalakkersuisullu piffissaq ungasinnerusoq isigalugu pilersaarusiornissaat aamma anguniagassanik tikkuussinissaat. Suliarlu aallartereerpooq.

Demokraatini ilungersuutigaarput sulit ilinniartinneqarnerisa sakkortusinissaat - aamma ilinniarsimanngitsut eqqarsaatigalugit, nunaqarfinni tamani eqqarsaatigalugu sumiginnaasoqartillugu, paarsinerluttoqartillugu aamma sulinermi tujormisoqartillugu nalunaaruteqartarnissamut pisussaaffeqarneq pillugu perorsaanikkut inerikkiartuutaasumik ineriartortsilluni sulinermi kiisalu immikkoortumi ilinniarnermi, piginnaanngorsaanermilu il.il.

Pingaartorujorujussuuvoq meeqqat mikisut inuuneranni pisinnaatitaaffiinillu sumiginnaanerup paasipallattarnissaat aamma nalunaaruteqartoqarnerata kingorna ilqutariit, meeraq imaluunniit meeqqat iliuuseqarfigipallattarnissaat.



Nunami maani meeqqat pisuussutitta annersaraat aamma apeqquataaginnanngilaq perorsaanikkut ineriartortitsinissaq naak pingaaruteqarluinnaralutoq, kisianni aamma apeqquataasorujussuuvoq angajoqqaat angajoqqajunissaminnut piareersimanersut imaluunniit ikorferneqartariaqarnersut.

Aamma suliami tessani tikkussavarput nunatsinni maani utoqqaat tunniussassarpassuaqarmata aamma immaqa Nunavumisut iliorluni, utoqqaat eqqissisaasutut naleqqussaasutullu suleqataasinnaaput, sualummik meeqqat inuusuttullu eqqarsaatigalugit.

Naggataatigulli minnerunngitsumillu tikkussavarput meeqqat sulia atualinngitsut sullinneranni ilaasariaqarsorinamata immikoortut kulturitsinneersut, pinngortitameersut aamma perorsariaatsitsinneersut. Taamatullu oqareerluta aamma nalunngilarput uani pisumi piissusitoqqat qimallugit eqqarsartariaqartugut nunami maani meeqqeriviit ilaat ikittuinnarnik paarsaqartarmata taamaattumillu illumiittarmata mikisuni piginnaasaqartariaqaratillu illuni angisuniittutut.

Neriuppugut qarasaasiaq iluaqtigineqarnerulerumaartoq aamma pikkorissarnerit ilinniaqqinnerillu taakkuussasut nunami maani meeqqat tamarmik perorsaanikkut ineriartuutaasumik paarineqarnissaannut pisariaqartinneqartut.

Oqareernitsitut nuannaarutigaarput Naalakkersuisut kommunit suleqatigalugit aallartereersimammata immikkoortoq paasiniarlugu misissorlugulu - sinaakkutissat aamma sulisunik ilinniartitsinissaq eqqarsaatigalugit aamma suliap tamatuma inernerata saqqummiunnissaa qilanaarluta utaqqissavarput.

Neriuppugut siunnersuuteqartoq Naalakkersuisullu oqallinneq isumassarsiorfigilluarsimassagaat aamma immikkoortoq ineriartortinniarlugu suleqatigiinnissatsinnut qilanaarpugut nunatsinni meeqqat iluaquserneqarnissaat pillugu.